

Inarin ILO-seminaarin jälkikaikuja

Lapin Kansassa 18.4.08 selostettiin Inarissa pidettyä ILO-sopimusta koskevan seminaarin puheenvuoroja. Uutisointi osoittaa, että saamelaisalueen maanomistuksesta on kehkeytnyt ennennäkemätön tiedotussota, jossa ideologisella kiihkolla vaaditaan saamelaisille kollektiivista maanomistusoikeutta.

Ylä-Lapin tulevaisuudelle pidän vaarallisena piirteenä aatteellista fundamentalismia, järkähtämätöntä uskoa siihen että juuri minä olen oikeassa ja vain minä tiedän totuuden. Seminaarissa esitetyt kannanotot osoittavat, että tavoitteena on syrjäyttää alueen alkuperäisimmän väestön - lappalaisten - historialliset oikeudet ja siirtää ne ryhmälle, jolta puuttuu alueeseen laillinen saanto. Ylä-Lapissa näyttääkin muodostuvan tilanne, jossa retoriikka ja propaganda alueella pian koittamassa olevasta vapauden ja demokratian huomenesta ja todellinen yhteiskunnallinen tilanne etenevät yhä kauemmaksi toisistaan.

Tällaista vastakkainasettelua on vastustettava perustuslaillisen demokratian keinon. Saamelaisuus ja lappalaisuus pitäisi nähdä myönteisenä kehitystä edistävänä elementtinä. Mikäli me emme kykene kansallisesti edistämään saamelaisten ja lappalaisten välisten ongelmien oikeudenmukaista ratkaisemista, sitä ei kykene ratkaisemaan myöskään kansainvälinen yhteisö. Ylä-Lapin tämänhetkiset ongelmat koskevat yhteiskunnan sisäisiä kysymyksiä, saamelaisten ja lappalaisten jokapäiväistä elämää ja tulevaisuuden näkymiä. Kun näillä aloilla on vaikeuksia ja näköalattomuutta, tulee myös poliittisesta järjestelmästä entistä suurempi ongelma.

Ylä-Lapissa alkuperäiskansaan kuuluvan väestön elämän turvaaminen on niin tärkeä asia, että meidän pitäisi ponnistella eroon yhdestä luontaisesta paheesta; halusta valita ensin ideologia ja sen jälkeen etsiä siihen sopivia tosiasioita. Lapin asutushistoriaan liittyvästä todellisuudesta löytyy kyllä joka lähtöön valikoitua faktoja jokaista mahdollista mielipidettä pönkittämään.

Eroon kannattaa hankkiutua myös entisten lapinkylien elämän ihannoinnista, haaveiluun menneeseen palaamisesta. Ylä-Lappi ei ole Pääsiäissaari, jonka vähillä asukkailla ei pienellä kotisaarellaan ollut sen kummemmin henkistä kuin aineellisiakaan mahdollisuuksia nousta kivikauden tasolta; meidän maailmalla Ylä-Lapissa on rajansa, mutta meitä on enemmän, me osaamme enemmän ja siksi me pystymme myös enempään. Pienevässä maailmassa on yhä vaikeampaa löytää paikka saamelaiselle utopia kollektiiville, kaukana maailman pahuudesta ja viettelyksestä. Kaikki kuvitellut utopiakokeilut ovat pakoa muutoksesta.

Tulevaisuus on siis alue Lapissa, jota kukaan ei ole vielä valloittanut; siksi siitä käydään tällä hetkellä loputonta sotaa ihmisten mielissä. Lapin tulevaisuus kuuluu kuitenkin meille jokaiselle ja siksi jokaisella on oikeus esittää omat mielipiteensä ja toiveensa. Valitettavasti epäonnistunut saamelaismäärittelmä jakaa tällä hetkellä Ylä-Lapissa mielipiteitä niin jyrkästi, että siitä käytävässä julkisessa keskustelussa ei löydy yhteistä kieltä: se on toisille yksiselitteisesti alkuperäiskansan määrittelyyn liittyvä kulmakivi, mutta syrjäytetyille lappalaisille kaiken pahan tuoja, joka koetaan myös verisenä ihmisoikeusloukkauksena.

Saamelaiskäräjien pyrkimykset ratkaista maanomistuskiista on avainasemassa niiden tekijöiden joukossa, jotka määräävät tavan, jolla saamelaiskäräjien vaateisiin Ylä-Lapissa suhtaudutaan.